

Fäbodvallar vittnar om gamla tider

I reservatet ligger två gamla fäbodvallar, Södra och Norra Vardsäteren. De etablerades i början av 1700-talet. Kvinnonamn på åsar i området vittnar om vallkullorna från Östra Tandö, t ex Niss-Kariklitten och Niss- Elinklitten. Boningshusen, stolphärbre, ladugårdar och lador har restaurerats under senare tid. Boningshuset vid Norra Vardsäteren står öppet och kan användas som rast- och övernattningsstuga.

Kargt klimat ger öppen vard

Klimatet i Tandövala är kärvt. Långa och snörika vintrar samt korta, varma somrar kännetecknar förhållandena i området. Storvarden översta partier saknar träd men befinner sig egentligen under den klimatiska skogsgränsen. Berget har troligen tidigare varit beskogat men blivit kalt p.g.a. skogsbränder. Med hjälp av fotografier, tagna i början av seklet, kan man se att skogsgränsen långsamt strävar uppåt.

Växter från fjällen

Intressant är att området hyser flera växter som här har sin sydligaste förekomst i landet. På hedmarkerna i de högst belägna delarna hittar man flera typiska fjällväxter som krypljung, ripbär och fjällven. Vid källstråk i ravinerna finns fjälltolta.

I den gamla skogen är luftfuktigheten hög vilket gynnar mossor och lavar. Flera av dessa finns kvar här för att skogen har stått orörd under en längre tid. Olika skägg- och tagellavar växer rikligt här.

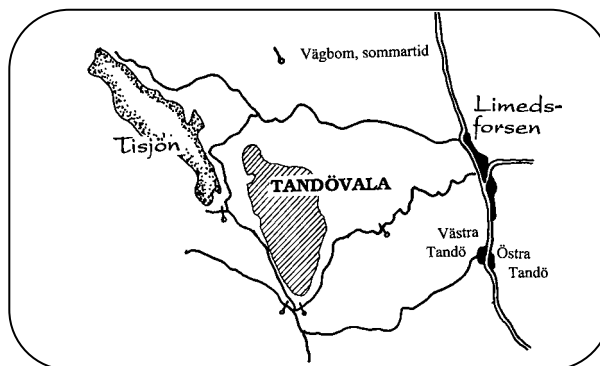
Orördhet ger vilt djurliv

Rovdjur och rovfåglar drar nytta av de ostörda förhållandena. I gammelskogen är mård och hermelin vanliga. Även björn, lo, varg och järv har tillfälligt sina vägar genom reservatet. Under vårvintern syns ofta spår i snön efter nyvaknade björnar som lämnat vinteridet.

Välkommen till Tandövala

För att skydda naturen här är det inte tillåtet att:

- skada mark eller geologiska naturföremål
- skada växande eller döda – stående eller kullfallna – träd och buskar, gräva upp växter eller ta bort mossor och lavar.
- fånga eller insamla djur
- framföra motordrivet fordon i terrängen
- flyga med luftfarkost på lägre höjd än 300 m samt landa med luftfarkost

Vägbeskrivning: Vissa vägar till reservatet är bommade sommartid. Vägen från Västra Tandö är alltid öppen, liksom den norr om reservatet från Limhedsforsen.

Sebastian Kirppu letar efter intressanta växter och djur på gamla trädlågor i Tandövalas naturskogar.

Samtliga foto: Sebastian Kirppu

Länsstyrelsen i Dalarnas län

Naturvård 791 84 Falun

Tele: 010-225 00 00

E-post: dalarna@lansstyrelsen.se

www.lansstyrelsen.se/dalarna/naturreservat

NATURRESERVAT
Dalarnas län

”Söder om Sälenfjällen börjar barrskogarnas susande rike, obrutet ända ned mot det stora havet. Men vänta! Där, långt nedom fjällen, skjuter faktiskt ett sista litet fjäll trotsigt upp. Litet och lågt är det, men kargt och vilt så det räcker. Och på dess breda rygg blommar troget fjällhedens fälttecken – ripbär, styvstarr och krypljung.”

Ur "Landet bortom tiden" av Tomas Ljung

Tandövala ligger högt och är ca 3500 hektar stort. I söder reser sig Vardgavlen med branta stup. I norr framträder Storvarden, som med sina 774 meter över havet är reservatets högsta berg.

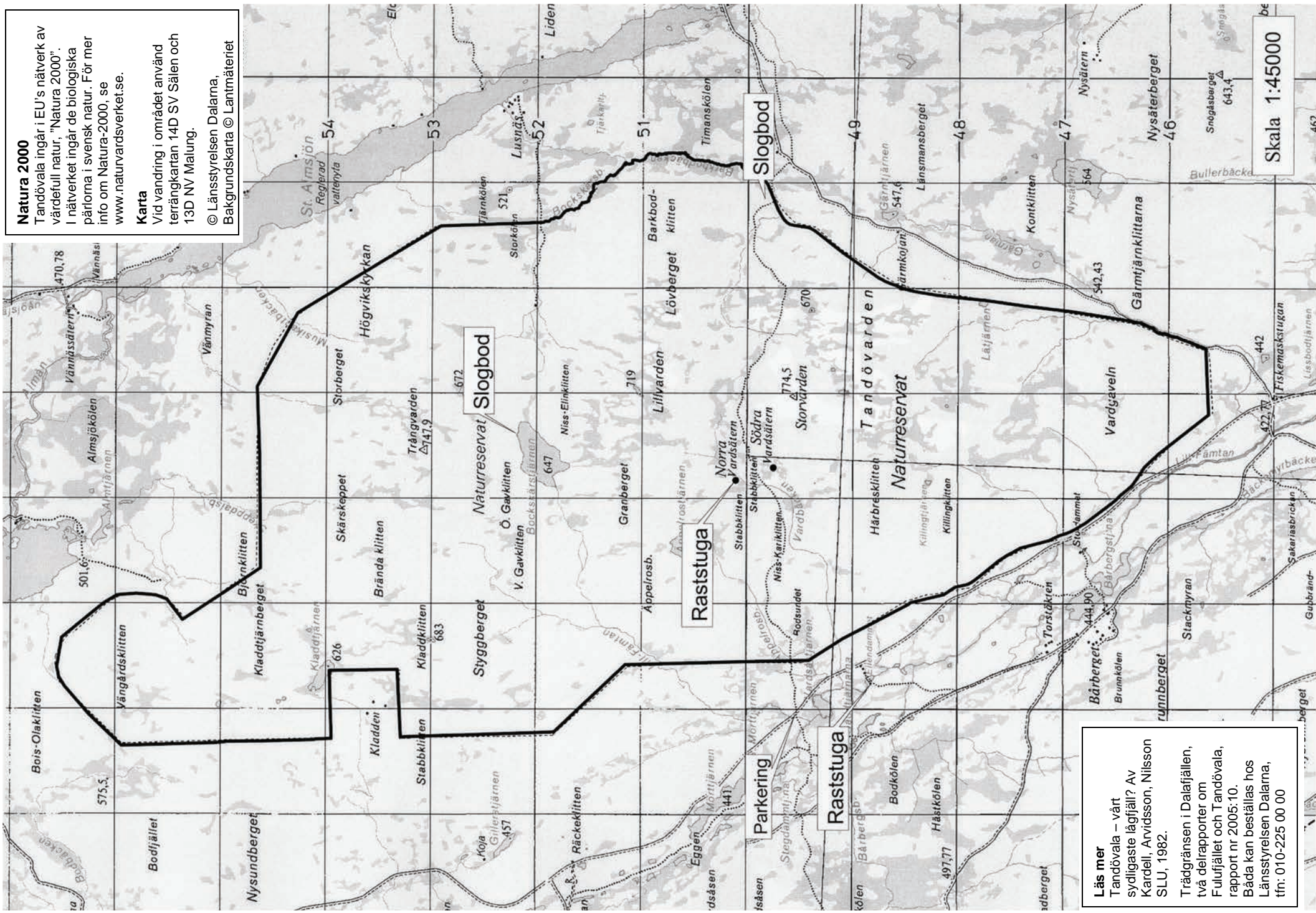
Natura 2000

Tandövala ingår i EU's nätverk av värdefull natur, "Natura 2000". I nätverket ingår de biologiska pärlorna i svensk natur. För mer info om Natura-2000, se www.naturvardsverket.se.

Karta

Vid vandring i området använd terrängkartan 14D SV Sälen och 13D NV Malung.

© Länsstyrelsen Dalarna, Bakgrundskarta © Lanmäteriet

Skala 1:45000

Läs mer
Tandövala – vårt sydligaste lågfjäll? Av Kardell, Arvidsson, Nilsson SLU, 1982.
Trädgränsen i Dalafjällen, två delrapporter om Fulufjället och Tandövala, rapport nr 2005:10.
Båda kan beställas hos Länsstyrelsen Dalarna, tfn: 010-225 00 00